

Zápis

z obhajoby disertační práce pana **PhDr. Pavla Štěpána** konané dne 9. prosince 2010

téma práce: „**Slovotvorná analýza pomístních jmen v Čechách**“

přítomní: Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.
Doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.
PhDr. Milan Harvalík, Ph.D. (školitel)
PhDr. Alena Černá, Ph.D.
Prof. PhDr. Karel Kučera, CSc.
Doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D. (oponent)
Doc. Mgr. Jaromír Krško, Ph.D. (oponent)

Předseda komise p. Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Školitel PhDr. Milan Harvalík, Ph.D. představil doktoranda a seznámil komisi s jeho disertační prací. Práci doporučil k obhajobě, vyjádřil však zklamání ze skutečnosti, že v ní nebyl zohledněn vývoj onomastiky v posledních desetiletích.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Práce je zaměřena na slovotvornou analýzu lexikálních jednotek vyskytujících se v pomístních jménech, nezabývá se tedy celkovou strukturou jmen. Tvoření pomocí vybraných slovotvorných prostředků je analyzováno na pozadí tvoření v apelativní sféře jazyka, cílem je postihnout slovotvorná specifika, kterými se anoikonymický materiál odlišuje od apelativní sféry jazyka. Cílem je, aby podaná analýza byla využitelná při zpracovávání Slovníku pomístních jmen v Čechách, jehož důležitou součástí je i slovotvorný rozbor lexikálních jednotek vyskytujících se v jednotlivých pomístních jménech. Z toho vyplývá i zvolená metoda. V úvodní části se autor vymezuje vůči některým směrům onomastické teorie. Obtížně řešitelný metodologický problém podle něj představuje vztah pomístních jmen k doloženým i nedoloženým apelativům. Kandidát shrnul obecnější závěry vyplývající z analýzy materiálu a nastínil své plány v oblasti výzkumu slovotvorby pomístních jmen.

Poté se oponenti Doc. Mgr. Jaromír Krško, Ph.D. a Doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D. krátce vyjádřili k některým konkrétním bodům práce a přednesli závěry svých posudků. Doc. Mgr. Jaromír Krško, Ph.D. se dotkl autorovy polemiky se vztahovými modely R. Šrámka, otázky

sociálních toponym, anoikonym obsahujících názvy zařízení (např. *Bačkorárna*) a výkladu toponyma *Kocanda*. Práci doporučil k obhajobě. Doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D. ocenil materiálovou bohatost práce, původní etymologické výklady, aktuálnost, dobře promyšlenou metodologickou koncepci a celkový přínos pro obor. Uvedl následující náměty k diskusi: otázka (ne)doložených apelativ, resp. možnost jejich rekonstrukce, otázka terminologie („jméno“ vs. „název“). Závěrem uvedl, že práce bohatě splňuje požadavky disertační práce.

Kandidát PhDr. Pavel Štěpán zareagoval na posudky oponentů, zaměřil se především na následující otázky:

- vztah k apelativům, okasionalismy, neostrost hranice mezi onymickou a apelativní sférou;
- problematika metonymie;
- toponymum *Kocanda*, otázka frekvence související s možností vzniku z OJ *Kocák*;
- výhody a nevýhody detailnějšího zkoumání menších celků;
- otázka vymezení sociálních toponym.

Poté se oponenti se vyjádřili k vystoupení kandidáta. Doc. Mgr. Jaromír Krško, Ph.D. se dotkl problematiky sociálních toponym, doloženosti apelativ a výhod terénního výzkumu. Doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D. vyslovil spokojenost s kandidátovou reakcí na své náměty.

Diskuse:

PhDr. Milan Harvalík, Ph.D. se znovu kriticky vyjádřil ke zvolené metodě.

PhDr. Pavel Štěpán zopakoval, že záměrem práce nebylo přispět k rozvoji teorie onomastiky a že daná metoda byla zvolena v souladu s cílem, aby závěry práce byly využitelné při lexikografickém zpracování pomístních jmen. O otázkách (ne)překonanosti metod a o tom, zda vývoj vědeckého bádání musí být nutně jen lineární, by se podle kandidáta jistě dalo dále diskutovat.

Prof. PhDr. Karel Kučera, CSc. poukázal na střídání analytických a syntetických období v jazykovědném bádání. Uvedl, že materiálové pojetí práce nepovažuje na nedostatek.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: počet členů komise: 5 – přítomno členů komise: 5 – kladných hlasů: 5. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Mgr. Jana Steinerová

Podpis předsedy komise: